

GUIDE

Sådan løser I uenigheder om foreningens spilleregler

Udskrevet: 2024

Indhold

Sådan løser I uenigheder om foreningens spilleregler	3
--	---

Sådan løser I uenigheder om foreningens spilleregler

Få inspiration og råd om, hvordan I som bestyrelsesmedlemmer i foreninger og frivillige organisationer løser interne uoverensstemmelser, konflikter eller tvister om foreningens 'spilleregler'. Det kan fx være uenigheder om organisering, procedure og mere formelle måde at fungere på.

Næsten alle bestyrelser og medlemmer af foreninger oplever på et eller andet tidspunkt uenigheder eller tvister om, hvordan foreningen skal fungere. Kan ikke-medlemmer deltage på generalforsamlingen? Må suppleanten stemme, når et bestyrelsesmedlem melder afbud? Skal afstemningen være hemmelig, når der er kampvalg til formandsposten? Uenigheder er helt almindelige og hverken kan eller skal undgås fordi de også er med til at skabe dynamik og udvikling i foreningen.

Der findes ingen lovgivning om, hvordan foreninger skal organiseres eller fungere. Foreninger regulerer i vidt omfang sig selv. Det betyder, at de uenigheder og tvister der opstår, oftest skal løses af foreningen og dermed af medlemmerne selv.

I denne guide præsenterer vi nogle rettesnore, I kan bruge til at løse uenigheder, uoverensstemmelser og tvister om foreningens organisering og formelle måde at fungere på.

Guiden handler *ikke* om de personlige konflikter mellem fx frivillige, ansatte eller medlemmer i foreningen.

Handler uenigheden i jeres forening om brud på lovgivningen eller strafbare forhold, fx hvis kassereren har taget af kassen, skal I kontakte politiet eller den relevante myndighed. Foreningens vedtægter står *ikke* over lovgivning.

Guiden er udarbejdet af CFSA med faglig juridisk sparring fra advokat Michael Thiesen.

Kan vedtægterne give jer svaret?

Når I skal løse en uenighed eller konflikt i foreningen skal I først og fremmest kigge på foreningens vedtægter. Vedtægterne er den "lov" eller de "spilleregler" som regulerer og sætter rammerne for foreningens interne forhold.

Eksempler på hvilke typer af uenigheder som vedtægterne kan afklare, er fx:

- Eksklusion af medlemmer
- Valg af bestyrelse
- Stemmeret på bestyrelsesmøder eller generalforsamling
- Opløsning af foreningen
- Vedtægtsændringer

[Læs mere om vedtægter i vores guide Foreningens vedtægter](#)

Måske giver vedtægterne jer svaret på, hvordan I løser jeres uoverensstemmelser, hvis ikke må I se på jeres praksis eller evt. tidligere domme om lignende forhold. Læs mere om hhv. foreningspraksis og domme i guidens to næste afsnit.

Foreningens praksis - hvad har I tidligere gjort?

Når vedtægterne ikke beskriver, hvordan I skal løse uenigheden mellem jer, må bestyrelsen finde ud af, om og hvordan foreningen tidligere har håndteret lignende sager. Det kaldes foreningens praksis.

Foreningens praksis kan både være måder, I over tid, har gjort tingene på, og det kan være de måder, I (bestyrelsen) over tid, har tolket jeres vedtægter på.

Et eksempel på praksis kunne være, at foreningens dirigent spørger bestyrelsen, hvordan budgettet skal behandles på den kommende generalforsamling. I vedtægterne står der nemlig kun 'budget' som dagsordenpunkt. Hvis medlemmerne de seneste mange år har fået budgettet til orientering på generalforsamlingen, og medlemmerne har været tilfredse med det, så kan I gå ud fra, at det nu er blevet jeres praksis, også selvom det ikke er skrevet ind i foreningens vedtægter.

Når I skal finde noget at rette jer efter i en afgørelse om en uenighed, skal I være opmærksomme på, at jeres (gentagne) praksis – som ikke er modsagt af medlemmerne - gælder i lige så høj grad som de skriftlige aftaler i vedtægterne.

Vi anbefaler, at I opdaterer jeres vedtægter, så de svarer til jeres praksis og den måde, som I gør tingene på. På den måde kan I måske forebygge kommende uenigheder fordi det bliver helt klart og tydeligt for alle, hvordan jeres forening skal fungere. Husk at opdatering af vedtægterne oftest skal besluttes af generalforsamlingen.

Domme om uenigheder i foreninger

Selvom der ikke eksisterer en foreningslov, der kan afgøre, hvordan I skal afklare uenighed eller tvister, så kan der være domme fra tidligere retssager, som kan fungere som en rettesnor for jer. Hvis jeres uenighed eller tvist skulle komme for retten, vil en eventuel afgørelse sandsynligvis svare til en tidligere afgørelse fra en lignende retssag.

Eksempler på uenigheder og tvister i foreninger, der har været for retten, er:

- Eksklusion af medlemmer
- Hvordan beslutninger skal træffes
- Hvornår vedtægtsændringer træder i kraft

Har I brug for juridisk rådgivning, kan I evt. kontakte en jurist med kendskab til foreningsret.

Bestyrelsens tolkning

Hvis der ikke er hjælp at hente i vedtægterne, foreningens praksis eller tidligere afgørelser, skal I selv finde ud af, hvordan I løser jeres uoverensstemmelse eller tvist. Det sker i praksis ved at foreningens besluttende organer - fx bestyrelse og generalforsamling - laver en 'tolkning' af det medlemmerne mener. Denne tolkning kan medlemmerne altid udfordre internt i foreningen på generalforsamlingen eller ved en civil retssag.

Bestyrelsen har kompetence til at tolke vedtægterne, fordi bestyrelsen fungerer som foreningens øverste myndighed mellem generalforsamlingerne. Bestyrelsen bør dog nøje overveje, om den reelt vil træffe beslutninger ved tvister, eller om den skal sende dem direkte videre til drøftelse (og afgørelse) på en generalforsamling.

Når I som bestyrelse skal fortolke foreningens vedtægter, er der flere ting, I skal tage hensyn til:

- I skal altid holde foreningens interesser for øje. Aldrig jeres egne eller enkelte medlemmers.
- I skal se på intentionen bag de eksisterende vedtægter. Hvordan er det meningen, at de skal fungere?
- Har der tidligere været lignende sager i foreningen, og hvordan har I tolket de relevante paragraffer i de tilfælde?

Det er også vigtigt, at I som bestyrelse indtager en neutral og saglig holdning i jeres tolkning. Det kan godt være svært – især hvis bestyrelsen selv er part i den tvist eller konflikt, det handler om. Ikke desto mindre er det det ansvar, man påtager sig som bestyrelsesmedlem.

Når der er truffet en beslutning, er det vigtigt at overveje, om I kan skrive den ind i jeres vedtægter. Husk at jeres vedtægter altid bør afspejle foreningens virkelighed og den måde I gør tingene på. Husk også at følge vedtægternes regler for vedtægtsændringer (oftest på generalforsamlingen).

[Læs evt. mere i vores guide Foreningens vedtægter](#)

Sådan kan I forebygge konflikter

Hver eneste dag træffes der små og store beslutninger om, hvordan foreningsfællesskabet skal fungere og udvikle sig. Fordi foreninger er demokratiske, kan medlemmerne have mange forskellige perspektiver, som alle skal rummes og høres i beslutningsprocesser. Derfor er det også helt naturligt, at foreninger oplever uenigheder og tvister mellem medlemmerne.

I CFSA er det vores erfaring, at klare aftaler og tydelig placering af ansvar hjælper med at afklare uenigheder og forebygger konflikter. Det er også derfor, at I bør forberede jer på fremtidige uenigheder i 'fredstid' og med jævne mellemrum tjekke jeres vedtægter og forretningsorden.

Tjek jeres vedtægter

Da det er vedtægterne, der regulerer foreningen, og er foreningens "love", anbefaler vi, at I læser jeres vedtægter igennem med jeres mest 'pessimistiske briller' på, hvor I forestiller jer alle de problemer og uenigheder, som potentielt kan opstå. På den måde kan I fremadrettet bruge vedtægterne til at afklare, hvordan uenigheder skal løses, når de opstår. Det kan f.eks. være uenighed om eksklusion af medlemmer

Hent inspiration til gennemlæsningen i guiderne:

- [Foreningens vedtægter](#)
- [Sådan skriver I jeres egne vedtægter](#)

Tjek jeres forretningsorden

En forretningsorden er de spilleregler, som gælder for bestyrelsens arbejde. Forretningsordenen fungerer som en ramme for jeres aktiviteter og opgavefordeling. Den kan f.eks. beskrive, hvordan I træffer beslutninger, hvor mange medlemmer der skal være tilstede, for at I kan træffe beslutninger på et bestyrelsesmøde og den kan også beskrive omfanget af jeres tavshedspligt.

Med en grundigt gennemarbejdet forretningsorden, har I klare spilleregler for, hvordan I håndterer uenigheder i bestyrelsen.

Da en forretningsorden altid bør afspejle den måde, bestyrelsen gerne vil arbejde på, er det vigtigt, at I vedtager en ny forretningsorden, når en ny bestyrelse træder sammen, også selvom I vælger at genbruge den tidligere bestyrelses forretningsorden.

Hent inspiration til gennemlæsning i

- [Bestyrelsens opgaver \(guide\)](#)
- [Foreningens forretningsorden \(grafisk ark\)](#)

Når konflikten er gået i hårdknode

I de fleste tilfælde kan foreningen selv finde en god løsning på en uenighed eller tvist. Men der kan også opstå uoverensstemmelser, som I ikke selv er i stand til at finde en løsning på, og der er risiko for at jeres uoverensstemmelser vokser og bliver til en større konflikt.

I nogle byer har I mulighed for at få gratis retshjælp eller konfliktrådgivning, som kan hjælpe jer med at afklare eller mægle ved tvister og konflikter. Det er dog ikke alle steder, at de har mulighed for at hjælpe jer med foreningskonflikter.

I de særlige tilfælde, hvor I overvejer at indbringe jeres tvist eller sag for en domstol, skal I være klar over at det kan være dyrt og opslidende både for foreningen og det enkelte medlem. Derudover skal I være forberedt på, at en domstol kan afvise at tage sagen op, hvis tvisten ikke har noget med jura at gøre.

Få hjælp, hvis du oplever alvorlige forhold eller mistanke om lovovertrædelser i en frivillig social organisation

Har du viden om alvorlige forhold eller begrundet mistanke om overtrædelser af love, regler, kontrakter, snyd med offentlige puljemidler mv. i en forening, frivillig organisation, et frivilligt initiativ eller projekt på socialområdet, kan du videregive din viden til [Whistleblowertilbud til det frivillige sociale område](#)

Du kan videregive informationerne anonymt.

Brug vores guider til at få svar på dine spørgsmål om frivillighed

Denne guide er udarbejdet af Center for Frivilligt Socialt Arbejde. På vores hjemmeside frivillighed.dk finder du mere end 50 guider, der giver svar på de mest almindelige spørgsmål og udfordringer, som arbejdet med frivillighed og civilsamfund giver anledning til.

Guiderne dækker alt fra konkrete spørgsmål om vedtægter, forsikring, og tavshedspligt til inspiration om at rekruttere og fastholde af frivillige.

Frivillige, foreninger, landsorganisationer, fonde og kommuner, der arbejder inden for det frivillige sociale arbejde, har mulighed for at få rådgivning via telefon eller mail.

Center for Frivilligt Socialt Arbejde

Center for Frivilligt Socialt Arbejde (CFSA) er et selvejende statsligt udviklings- og videnscenter om frivillighed på velfærdsområdet. Vi formidler aktuel viden om frivillighed og civilsamfund. Gennem kurser og rådgivning støtter vi foreninger, frivillige initiativer og kommuner i deres arbejde med at udvikle og styrke den frivillige indsats i hele Danmark. Vi kan også hyres til fx oplæg, udviklingsopgaver og undersøgelser. Centret er finansieret med midler fra finansloven og indtægtsdækkede opgaver.

Læs mere om CFSA på www.frivillighed.dk

Center for Frivilligt Socialt Arbejde
Albanigade 54
5000 Odense C
+ 45 66 14 60 61
info@frivillighed.dk
www.frivillighed.dk